

PROCESUL DE GLOBALIZARE ȘI POLITICILE ECOLOGICE

CRISTINA ALPOPI¹,
SORIN BURLACU²,
MARIANA IOVIȚU³

Abstract

The Guideline of Developing Countries of this millennium requires that each economic sector play a well-defined role in planning and development policy and concentrated efforts of all economic sectors are integrated into this policy to support the development of the tourism industry. Globally, both developed and developing countries are facing more serious or evolving pollution problems. Through this paper we propose to bring into discussion the existence of global pollution phenomena, greenhouse effect, ozone layer destruction, surface water pollution, biodiversity reduction, radioactive particles, etc., which are manifested more aggressively, negatively influencing the world's population.

The research methods used were mainly documentary analysis and literature research, methods that allowed us to conclude on the relationship between the phenomenon of globalization and environmental policies. The importance of the approaches in the field has imposed the limitation of our research area on ecotourism management policies. The main conclusion was that the new ecotourism management policy should combine the forms of tourism management with the environmental ones in order to lay the foundations for a sustainable development and promotion of tourism.

Key words: environmental policies, globalization.

JEL CLASIFICATION: Q01, Z13, F64.

1. INTRODUCERE

În concepția organismelor economice internaționale creșterea economică va trebui să pornească de la principiul localizării prin care se urmărește dezvoltarea și ascensiunea economică a provinciilor, orașelor, comunelor rurale. Astfel, în procesul de globalizare accelerate a economiei mondiale se va pune accent pe îmbunătățirea comunicațiilor, a transporturilor și desființarea barierelor comerciale prin care lumea devine mai mică la nivel [2]. Acest fenomen are două fațete :

1. O mai largă participare a populațiilor locale în domeniul politicii și a deciziilor economice;
2. Un process mai amplu de descentralizare și de creștere a autonomiei locale prin care se recunoaște o anume identitate socioeconomică , culturală.

Globalizarea oferă atât riscuri cât și beneficii [6] :

- Lărgirea piețelor, dezvoltarea tehnicii;
- Creșterea productivității, îmbunătățirea standardului de viață;
- Produce și teama de reducere a locurilor de muncă, prin importarea de produse;
- Instabilitate financiară determinată de pătrunderea fluxurilor inconstante ale capitalului străin;
- Amenințările legate de problemele de poluare a mediului ambiant.

2. STADIUL CUNOAȘTERII

Fenomenul globalizării are forme proprii de manifestare care influențează în mod direct mai ales țările în curs de dezvoltare economică. Felul în care țările vor reuși să optimizeze cele douăelemente menționate anterior va determina ascensiunea lor economică. Lumea devine mai mică, dar mai complicată. Trei elemente dețin ponderea în procesul globalizării – comerțul, fluxurile financiare, problemele mediului [9]. Un aspect foarte important este legat de trecerea de la

¹ Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, Romania, www.ase.ro, tel./fax +40213191900, e-mail: calpopi07@yahoo.com

² Lect. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, Romania, www.ase.ro, tel./fax +40213191900, e-mail: sburlacu@man.ase.ro

³ Prof. univ. dr., Academia de Studii Economice din București, Piața Romană nr. 6, Sector 1, București, Romania, www.ase.ro, tel./fax +40213191900

problemele economice tradiționale la acordarea unei atenții maxime aspectelor legate de sănătate, bunăstare, educație, șansele de realizare socială și profesională [3].

Elementele globalizării ecoturismului [4] sunt marcate prin :

- Identificarea tuturor resurselor naturale și antropice cu valențe turistice;
- Exploatarea durabilă a resurselor turistice;
- Limitarea supraconsumului și a pierderilor;
- Păstrarea biodiversității și a identității culturale;
- Integrarea industriei turistice în procesul de planificare economică;
- Susținerea economiilor locale;
- Implicarea populațiilor locale;
- Consultarea specialiștilor și populației pentru investițiile de interes major;
- Pregătirea și perfecționarea personalului angajat în turism;
- Marketing turistic adecvat cerințelor de protecție a mediului înconjurător;
- Utilizarea cercetării în domeniu pentru realizarea unor studii de piață, fezabilitate, audit financiar, de mediu sau turistic, monitorizare a activitatilor și circulației turistice.

Multe forme de poluare – aer, apă – au depășit frontierele statelor, acționând deja la nivel continental și mondial [5]. Ca urmare, a început să fie utilizat tot mai des termenul de globalizare a ecologiei datorită faptului că procesele de formare și circulație a unor substanțe vitale – apă, oxigen, azot – se derulează la nivelul întregii planete .

Procesul de ecoglobalizare a fenomenelor de poluare conduce la evaluarea activităților umane din cadrul fiecărui stat. Monitorizarea și acțiunile de reducere a poluării se sprijină în primul rând pe determinarea tuturor resurselor mai mari sau mai mici care produc poluare. Aceste preocupări au fost dezbătute într-o multitudine de manifestări cu caracter internațional, care s-au materializat ulterior printr-o serie de tratate, acorduri, unde punctele forte au fost date de stabilirea unor norme și reglementări respectate de părțile contractante [3][7].

Ulterior, fiecare stat, în funcție de propriile probleme de poluare, și-a realizat propria politică de protecție și conservarea mediului înconjurător, în concordanță cu tratatele și cerințele internaționale. La baza mecanismelor de constrângere în respectarea calității mediului vor sta taxele de exploatare a unor resurse naturale și cele de poluare și facilitățile pentru cei care se înscriu în normele de exploatare și valorificare a resurselor și de utilizare a unor tehnologii ecologice [7][8].

Un rol esențial îl va avea aplicarea managementului ecologic, în modul de exploatare a resurselor, de realizare a produselor și serviciilor. Această politică de aplicare a unui management ecologic are la bază câteva aspecte esențiale [9]:

- Aplicarea strategiilor de planificare a dezvoltării economice pe termen mediu și lung;
- Prelungirea ciclului economic al produselor și serviciilor prin sistemul second hand;
- Reutilizarea deșeurilor și reciclarea acestora în noi produse și servicii;
- Schimbarea modelelor de consum ale clienților către produse ecologice;
- Dezvoltarea unei atitudini ecologice, atât pentru producători, dar și pentru consumatori ;
- Aplicarea managementului calității totale – ISO 9000 – și cel de protecție a mediului – ISO 14000 – cu generalizarea acestor standarde la nivel mondial.

Procesul de ecoglobalizare a serviciilor și produselor presupune adaptarea unui anumit tip de politică ecologică, aceasta putând prezenta mici diferențe în funcție de specificul și structura serviciilor și produselor realizate [10]. În esență, politica ecologică se axează pe anumite componente care se referă la:

- Tipurile de resurse utilizate și posibilitățile de valorificare optimă a acestora ;
- Comportamentul uman prin care oamenii trebuie să accepte ideea că au o mare responsabilitate față de mediu, față de consumatori;
- Plan de obiective și sarcini concrete prin care orice firmă să aibă în vedere și rezolvarea problemelor de mediu;
- Informarea la zi privind legislația de mediu și normele de poluare admise;

- Aplicarea standardelor ecologice referitoare la calitatea produselor și serviciilor și etichetarea acestora;
- Stabilirea nivelului de conservare a resurselor naturale și antropice utilizate, cu reducerea la minimum a consumului pentru cele epuizabile sau cu un fragil echilibru ecologic;
- Realizarea unor servicii și produse căutate pe piața și reciclarea subproduselor și a deșeurilor;
- Aplicarea unor procedee tehnologice care să evite pierderile, să permită o eficiență maximă cu procese de poluare foarte reduse;
- Utilizarea resurselor din cercetare și dezvoltare, pentru creșterea calității produselor și serviciilor oferite pentru a fi compatibile cu cerințele mediului înconjurător;
- Asigurarea unor locuri de muncă atractive, sigure, sănătoase, care să favorizeze productivitatea și eficiența muncii;
- Dezvoltarea unor sisteme de transport cât mai puțin poluante cu echipamente care pot folosi surse alternative;
- Realizarea unei comunicări deschise privind problemele firmei față de angajați și informații asupra serviciilor oferite față de client cu asigurarea respectării siguranței, calității și protecția mediului;
- Colaborarea cu comunitățile locale pentru a putea dezvolta acțiuni comune și pentru a asigura de comun acord protecția și conservarea mediului;
- Asigurarea unor bune relații cu mass-media și societatea în ansamblu pentru a face cunoscute performanțele obținute în domeniul aplicării unor procedee și soluții de diminuare a fenomenelor de poluare;
- Pregătirea personalului, indiferent de funcția deținută pentru a fi responsabil și conștient de problemele mediului ambient.

Aspecte ale acestei politici pot avea elemente diferențiate de la o țară la alta prin faptul că apar și se aplică legislații ușor diferite sau standarde diferite. Majoritatea întrunirilor internaționale pe probleme de mediu au pus accent pe aplicarea relativ uniformă a unor reglementări și măsuri de reducere a fenomenelor de poluare.

Realizarea unei economii a serviciilor în echilibru cu problemele mediului ambient poate contribui la obținerea unor reale beneficii:

- Asigurarea unor vânzări crescute;
- O mai bună distribuție pe piață;
- Fluctuație redusă a forței de muncă;
- Acces facil la obținerea de credite;
- Reducerea factorilor de risc, a costurilor de depoluare;
- Relații mai bune cu comunitățile locale;
- Obținerea de dovezi pentru apărarea în urma unor eventuale reclamații;
- Modernizarea echipamentelor și a tehnologiilor prin care firmele devin mai puternice și deschise schimbărilor;
- Realizarea propriei imagini mult mai bune și obținerea unei mai mari competitivități internaționale.

Având în vedere aceste aspecte, orice firmă din orice punct al globului își poate stabili niste priorități [12]:

- Determinarea aspectelor din legislația de mediu care afectează buna desfășurare a activității economice;
- Realizarea unei evaluări privind avantajele ce pot fi obținute prin aplicarea unor măsuri ecologice;
- Cunoașterea obiecțiilor formulate de angajații firmei cu privire la noua politică ecologică și analiza propunerilor pe care aceștia le fac.

3. CONSTATĂRI

Experiența multor țări ale lumii a demonstrat că, pe termen lung, o abordare planificată a dezvoltării turistice poate aduce beneficii și poate satisface diferitele categorii de turiști. Acele țări care nu și-au dezvoltat o activitate turistică pe baza planificării sunt afectate adesea de problemele sociale și ecologice și nu pot, practic, să concureze cu destinațiile turistice planificate ale lumii. Acestea însă se pot “reamenaja” în timp, pe baza unei abordări planificate și a unor investiții financiare. Pentru acele țări care sunt deja dezvoltate din punct de vedere turistic, planificarea este adesea necesară pentru revitalizarea acestui sector și menținerea viabilității sale în viitor.

Prin planificare se dorește rezolvarea unor probleme cu care se confruntă aproape toate țările globului, și anume:

- Stabilirea populației;
- Reducerea dependenței de petrol;
- Dezvoltarea resurselor de energii regenerabile;
- Conservarea solului;
- Protejarea sistemelor biologice ale pământului;
- Reciclarea materialelor.

Aceste aspecte vizează și turismul prin faptul că influențează în mod direct resursele naturale și culturale, pe multiple planuri de acțiuni.

La nivel național

Turismul trebuie planificat la nivel național. La acest nivel planificarea are în vedere : politicile de amenajare turistică, structura planurilor, nivelurile serviciilor, factorii instituționali și toate celelalte elemente necesare dezvoltării și gestionării activității turistice.

În cadrul programului de dezvoltare la nivel național trebuie realizate planuri mai detaliate pentru dezvoltarea atracțiilor turistice ale stațiunilor, pentru dezvoltarea turismului rural și al celorlalte forme de turism. În etapa de tranziție a României la economia de piață, turismul trebuie regândit din perspectiva planificării.

Coordonatele unei planificări la nivel național se referă la :

- Stabilirea tuturor politicilor și obiectivelor de amenajare turistică : determinarea obiectivului turistic principal care trebuie îndeplinit precum și modul în care pot fi realizate toate celelalte obiective;
- Dezvoltarea durabilă a turismului, astfel încât resursele sale naturale și culturale să fie protejate și conservate în timp;
- Integrarea turistică în modelele generale de dezvoltare ale țărilor și regiunilor, precum și stabilirea unui circuit închis între turiști și alte sectoare economice;
- Crearea unei baze “ raționale “ pentru luarea deciziilor de dezvoltare turistică, atât din partea sectorului public, cât și a celui privat ;
- Realizarea unei dezvoltări coordonate a tuturor elementelor sectorului turistic : atracții turistice, echipamente și servicii aferente activității turistice;
- Optimizarea și echilibrarea avantajelor economice, ecologice și sociale ale turismului, cu o distribuție egală a acestor avantaje pentru societate;
- Stabilirea liniilor directe și a standardelor pentru pregătirea minuțioasă a planurilor de dezvoltare turistică specifică fiecărui areal în parte;
- Crearea proiectului pentru o coordonare efectivă a activităților sectoarelor publice și private, precum și a unui proiect de investiții pentru o dezvoltare durabilă a turismului.

Statistic, numărul unităților de cazare pe Regiunile de dezvoltare ale României este prezentat în tabelul 1.

Tabel 1. Capacitate de cazare turistica existenta

ANI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TOTAL	278503	301109	305707	311288	328313	328888	343720
1 Regiunea NORD-VEST	28439	30687	30029	28991	32210	33848	37792
2 Regiunea CENTRU	45388	53787	57536	60597	68899	67496	71038
3 Regiunea NORD-EST	21927	24200	25492	26055	28184	28763	31170
4 Regiunea SUD-EST	95587	98533	98802	100888	100921	98769	98070
5 Regiunea SUD-MUNTENIA	24131	26336	27906	28348	29881	30347	31529
6 Regiunea BUCURESTI - ILFOV	21086	21539	20547	20983	21576	22242	22956
7 Regiunea SUD-VEST OLTENIA	18274	19947	18446	18815	18821	19190	21000
8 Regiunea VEST	23671	26080	26949	26611	27821	28233	30165

Sursa: Institutul Național de Statistică al României, 2018

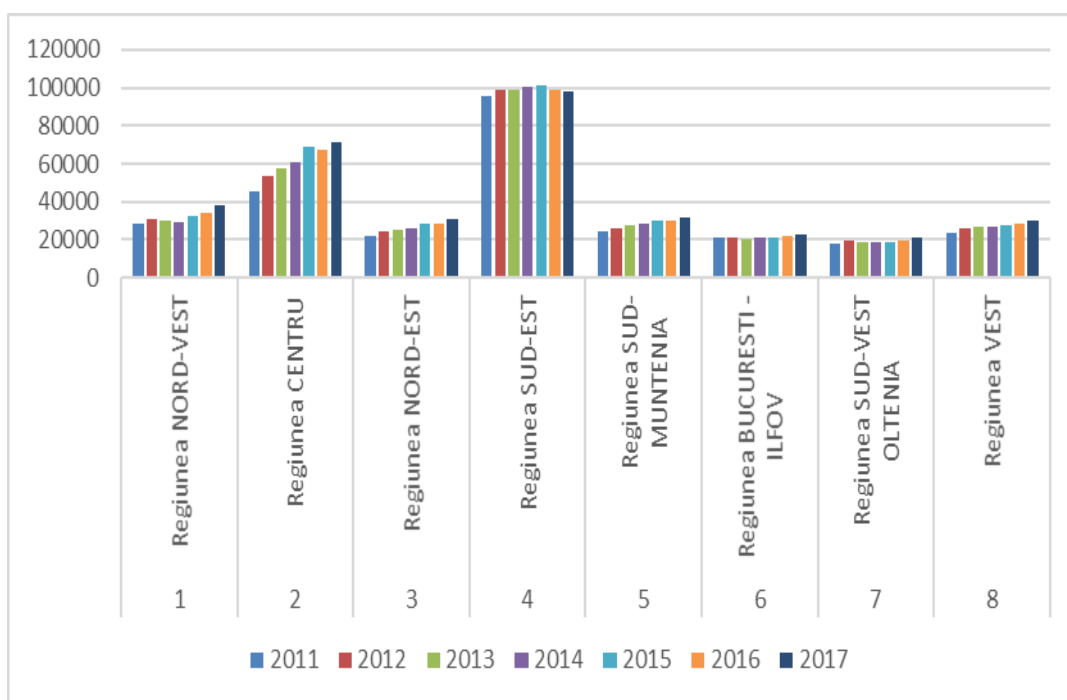

Figura 1. Capacitățile de cazare turistica ale României

Sursa: Prelucrări proprii după datele INS din tabel 1

4. PLANIFICAREA PENTRU O DEZVOLTARE DURABILĂ

Conceptul dezvoltării durabile a căpătat o importanță internațională încă de la începutul anilor '80, deși planificarea turistică dinaintea acestei perioade lua în calcul problema protejării resurselor turistice. Cele trei domenii asupra cărora se manifestă procesul planificării dezvoltării durabile sunt:

- *Economic*, prin care creșterea gradului de exploatare și valorificare a resurselor;
- *Ecologic*, prin evitarea degradării mediului;
- *Social*, prin: creșterea numărului locurilor de muncă, practicarea unor meserii tradiționale, atragerea populației în practicarea turismului – ca măsură de regenerare fizică și psihică a acestei

Procesul reformei turistice din România va trebui să creeze cadrul necesar pentru o dezvoltare durabilă în acest domeniu. În prezent, acceptarea conceptului dezvoltării durabile a turismului românesc nu întâmpină obstacole de fond. Dificultatea constă în precizarea elementelor operaționale, adaptate actualei perioade de tranziție. Strategia planificării unui turism durabil presupune:

- Conservarea resurselor turistice naturale și antropice, în scopul unei utilizări continue în viitor;
- Creșterea nivelului de trai al comunităților locale;
- Mai buna cunoaștere și conștientizare de către populația locală și vizitatori a ideii de conservare etc.

Turiștii sunt atrași din ce în ce mai mult de areale care oferă un înalt nivel al calității mediului, locuri pitorești, curate și nepoluate. De aceea trebuie urmărită realizarea unei dezvoltări durabile prin metoda planificării mediului. Planificarea ecologică presupune ca toate elementele de mediu să fie supravegheate și analizate pentru determinarea celor mai adecvate modele de dezvoltare și amenajare teritorială. De exemplu, pe baza acestei metode nu se va permite o dezvoltare intensivă în câmpiile inundabile și în zonele deluroase abrupt.

În contextul aplicării sistemelor de planificare a mediului trebuie să se țină cont de următoarele principii:

- a) principiul precauției în luarea deciziei;
- b) principiul prevenirii riscurilor ecologice (producerea unor efecte negative asupra mediului) și a producerii daunelor;
- c) principiul conservării biodiversității (diversității din interiorul speciilor, dintre specii și între ecosisteme) și a ecosistemelor specifice cadrului biogeografic natural (ecosistem în accepția legii = complex dinamic de comunități de plante, animale și microorganisme și mediul lipsit de viață, care interacționează într-o unitate funcțională);
- d) principiul „poluatorul plătește“;
- e) înlăturarea cu prioritate a poluanților (orice substanță sau formă de energie care, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii și aduce daune bunurilor materiale) care periclitizează nemijlocit și grav sănătatea oamenilor;
- f) crearea sistemului național de monitorizare integrată a mediului (supraveghere, prognoză, avertizare și intervenție care are în vedere evaluarea sistematică a dinamicii caracteristicilor calitative ale factorilor de mediu, urmate de măsurile care se impun);
- g) utilizarea durabilă a tuturor resurselor existente;
- h) crearea unui cadru de participare a organizațiilor nonguvernamentale și a populației la elaborarea și aplicarea lor;
- i) dezvoltarea colaborării internaționale pentru asigurarea protecției mediului.

Planificarea durabilă presupune și o abordare de la nivel local a activității turistice. Aceasta se referă la implicarea comunității în procesul de planificare și dezvoltare, precum și la crearea și dezvoltarea formelor de turism care generează beneficii pentru localnici.

Prin maximizarea avantajelor pentru rezidenți, aceștia vor fi tot mai interesați în susținerea unei dezvoltări turistice a arealului respectiv, urmărind totodată și conservarea resurselor turistice locale. Aceste avantaje, care se reflectă și la nivel național, se traduc prin:

- venituri suplimentare în valută convertibilă;
- realizarea de noi locuri de muncă;
- protecție și conservare a mediului mai eficiente.

Planificarea durabilă determină realizarea unui turism de calitate. Turismul de calitate nu înseamnă neapărat un turism costisitor. El are în vedere anumite obiective, și anume:

- atracții și servicii turistice a căror valoare să corespundă unei calități înalte;
- protejarea resurselor turistice;
- atragerea acelor turiști care vor proteja mediul înconjurător.

Responsabilitatea realizării unui turism de calitate trebuie să revină atât sectorului public, cât și celui privat, conceptul necesitând a fi introdus în cadrul planului general de dezvoltare și organizare turistică. În țările dezvoltate planificarea turismului se face de către autoritățile locale, cu implicarea publicului. Rezidenții au rolul de a sprijini procesul planificării turistice, de a veni cu idei noi referitoare la dezvoltarea turistică locală. Metoda planificării turistice se realizează, de regulă, „de jos în sus” și presupune întrunirea reprezentanților comunității locale în scopul stabilirii modelului de dezvoltare turistică durabilă pe care l-ar aprecia cel mai mult, iar obiectivele locale sunt incluse ulterior în planul regional sau național. Această metodă realizează o mai mare implicare a localnicilor în procesul de planificare, dar presupune o perioadă mai mare de timp. Ea poate duce la obiective, politici și recomandări contradictorii, care trebuie rezolvate la nivel național.

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În condițiile unei stări de normalitate, rezultate și din cele două caracteristici ale vieții economice – descentralizarea și economia de piață – noua asociere ecologică și turism vine să accentueze asupra unuia dintre cele mai importante deziderate ale generațiilor aflate la tranziția secolelor și mileniilor: protecția mediului înconjurător în cadrul arealelor incluse în circuitul turistic național și mondial.

La nivel planetar, din ce în ce mai multe organisme guvernamentale și neguvernamentale, firme - mari sau mici - abordează prin prismă ecologică activitatea ce o desfășoară. Mai mult, în cadrul activității de turism, conducătorii recurg la instrumente și metode de management ecologic în desfășurarea activității lor de zi cu zi. Aceasta, întrucât ecoturismul reprezintă o experiență a călătoriei care pune în lumină natura și care contribuie la conservarea ecosistemelor, respectând integritatea comunităților-gazdă.

Ecosistemul este considerat de o bună parte dintre practicieni (în special pe continentul nord-american) drept o formă a turismului durabil ce poate asigura valorificarea adecvată a resurselor turistice și dezvoltarea unor zone turistice, concomitent cu păstrarea integrității ecologice a acestora.

Ținând cont de cele prezentate, ca și de tot mai accentuată tendință de întoarcere la natură, încercăm conștientizarea și direcționarea viitoare a oamenilor – mai mult sau mai puțin tineri - spre: o posibilă sursă de venit durabilă – reciclabilă-regenerabilă; o existență decentă și, nu în ultimă instanță, spre o afacere civilizată.

BIBLIOGRAFIE:

1. BRAN, F. (2014) - Entropy based strategies for the valuation of natural resources, *Quality – Access to Success*, 15 (S1), pp. 25-31
2. BRAN, F., MANEA, G., IOAN, I., & RADULESCU, C. V. (2012). Globalizarea. Manifestari si reactii. *Calitatea*, 13(131), 70.
3. BRAN, F., RĂDULESCU, C. V., IOAN, I., & POPA, C. (2011). Sinergii globale în direcția protecției mediului. Editura Economică, București.
4. BRAN, F.; ROJANSCHI, V.; DIACONU, G., (1997) - Politici Ecologice, Editura ASE, București
5. BRAN, F.; IOAN, I.; DINU, M.; MOCKESCH C. (1999) - Mic Lexicon de Protecție a Mediului, Editura Economică, București
6. BURLACU, S., GUTU, C., & MATEI, F. O. (2018). Globalization—pros and cons. *Calitatea*, 19(S1), 122-125.
7. IOAN, I., BRAN, F., & RĂDULESCU, C. V. (2010). Dimensiunea managerială a conservării naturii. Editura Universitară, București, 149-152.
8. IOAN, I., & RĂDULESCU, C. V. (2013) - Green becomes the Colour of the Successful Business. *Quality-Access to Success*, 14 (134).
9. RĂDULESCU, C. V., PETRESCU, I. E., & PÂRGARU, I. (2018). Globalization and Regional Development from a Durable Perspective. *Calitatea*, 19(S1), 264-267.

10. ROJANSCHI, V., BRAN, F., GRIGORE, F., IOAN, I. (2006) - Cuantificarea dezvoltării durabile, Editura Economică, București,
11. ROJANSCHI, V.; BRAN, F., GRIGORE, F.; Ioan, I. (2006) - Cuantificarea dezvoltării durabile, Editura Economică
12. ROJANSCHI, V.; BRAN, F.; DIACONU, G. (1997) - Protecția și Ingineria Mediului, Editura Economică, București